אלא אי אמרת תרי גופי נינהו מי מיצטרפי הא מני רבי היא דתניא א השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו ב) רבי אומר אומר אני שזה כשר טעמא דאמר חצי חצי אבל אמר כזית משתיהן מצטרף ורבי אליבא דמאן אי אליבא דרבנן אפי' באחת מהן נמי (א) אי אליבא דר' יוסי הדרא קושיין לדוכתיה לעולם אליבא דרבנן ולא תימא עד שיפגל בשתיהן אלא א) ג) [אימא עד שיפגל] בשניהן ואפילו באחת מהן ולאפוקי מדר' מאיר ג) דאמר מפגלין בחצי מתיר קמ"ל דלא אי הכי מאי לעולם אי אמרת בשלמא בשתיהן ובשניהן ורבי יוסי היא ולאפוקי מדר"מ ומדרבנן קאתי היינו דקאמר לעולם אלא אי אמרת רבנן ולאפוקי מדר"מ ג) מאי לעולם ועוד הא אמר רב אשי ת"ש ד) רבי ג) אומר משום רבי יוסי ו) ב פיגל בדבר הנעשה בחוץ פיגל ג בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט ע"מ להזות מדמו למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים היה עומד בפנים ואמר הריני מזה ע"מ להקטיר אימורין למחר ולשפוך שיריים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט ע"מ לשפוך שיריים למחר ולהקטיר אימורין למחר פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ לשפוך שיריים לאיפגולי מאי אילימא לאיפגולי דם מי מיפגל והתנן ה) ד אלו דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת נסכים ומנחת כהן משיח והדם אלא פשיטא לאפגולי בשר השתא ומה התם דלא חשיב ביה בבשר גופיה א"ר יוסי מיפגל הכא דחשיב ביה ס) בזבח גופיה לא כ"ש ו) דפיגל בירך ימין פיגל בירך שמאל ועוד האמר רבינא תא שמע הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קומצה למחר מודה רבי יוסי בזו שפיגל וחייבין עליו כרת להקטיר קומצה לאיפגולי מאי אילימא לאיפגולי קומץ קומץ מי מיפגל והתנן ז) אלו דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול הקומץ כו' אלא פשיטא לאיפגולי שיריים השתא ומה התם דלא חשיב בהו בשיריים גופיה

מיפגלי

אלא אי אמרת. גבי יריכות דמחד גופא אתו תרי גופי נינהו ואם פיגל ח] זו בלא זו לא נתפגלה זו גבי חלות כי ערבן לאכול כזית משתיהן ט] מי מלטרפי מי מהניא עירוב מחשבתו למיהוי חד גופא טפי מחיבור זבח דלא מהני להו לירלות י): **רבי היא.** ור' יוסי לא איירי בהו ולא תקשי לרב הונא: **לאכול חצי זית מחלה זו.** למחר: **שזה כשר.** להקטיר אימוריו ולאכול בשר דהא לא חישב אלא חצי אכילה בחצי מתיר: **אבל אמר כזית משתיהן.** דערבן לחלות במחשבתו ואמר בכל אחד ואחד מן הכבשים הריני שוחט ע"מ לאכול כזית משתיהן [למחר] מצטרפי: **ורבי אליבא דמאן.** אמרה להא מתניתין דקתני לעיל (יג:) לעולם אינו חייב עד שיפגל בשתיהן בכזית בשתיהן אין באחד מהן לא: **אלא אליבא דרבי יוסי.** אמרה וקתני דמצטרפות החלות: **והדרא קושיין לדוכתא.** דאי אמרת בשלמא יריכות חד גופא הוא כו' כדאמרינן לעיל (דף יג:): **לעולם אליבא דרבנן.** ודקשיא לך אפי' באחת מהן נמי לא תימא בשתיהן י] דהא ודאי אפילו באחת מהן נמי: **אלא אימא עד שיפגל בשניהם.** יא] הכבשים ואפילו בכזית דשחט ב' כבשים ע"מ לאכול כזית מחלה אחת או מב' חלות אבל אם חישב בכבש אחד לאכול כזית אחד מן החלות ובשחיטת האחר לא חישב לא הוי פיגול דאין מפגלין בעבודת חצי מתיר: **ולאפוקי מדר"מ דאמר.** בסוף מתני' ו) מפגלין בעבודת חצי מתיר דקתני שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר ר"מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת. ואי קשיא הקומץ את המנחה אמאי פוסל במחשבתו הא עבודת חצי מתיר הוא דהאיכא נמי יב] לבונה תרין בקמיצה ודאי עבודה שלימה היא דהא ליכא קמיצה בלבונה תדע דהא בהקטרת קומץ אם חישב לאכול שירים למחר פליגי רבנן ואמרי יג] כיון דאיכא נמי הקטרת לבונה לא חשיבא הקטרת קומץ לפגל דקתני מתניתין פיגל בהקטרת קומץ ולא בלבונה כו' (דף טז.) וחכ"א אין פיגול עד שיפגל בכל המתיר. ואי קשיא הא אוקימנא בריש פירקין (לעיל יג.) לר"ע יד] מפגלין בחצי מתיר דקתני הקומץ ע"מ להקטיר קומצה למחר מודה ר' יוסי כו' והרי לא חישב אלא על חצי מתיר על הקטרת קומץ לאו פירכא היא דלא דמי להאי הכלא דהתם חישב על חצי מתיר בשעת עבודה שלימה והאי חישב בשעת חצי עבודה כגון שחיטת אחד מן הכבשים: טו] (ב) **לעולם.** משמע דמפיק ממילתא עוכא: **ורבי יוסי היא.** דאמר במתניתין בשתיהן אין אבל באחת טז] לא מפגלה חבירתה: **ולאפוקי מדר"מ.** דאמר מפגלין בעבודת חצי מתיר ז)מדקאמר הכא יז] ובשניהן היינו דקאמר ולעולם דמשמע אפילו פיגל אף בשתיהן: **ולאפוקי נמי מדרבנן.** דאמרי במתניתין פיגל באחת נתפגלה חבירתה ח)(מדקתני הכא ובשתיהן) היינו דקאמר לעולם דמשמע לעולם אפי' פיגל בשניהן אין פיגול עד שיפגל אף בשתיהן: **פיגל בדבר הנעשה בחוץ כו'.** גבי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים כתיבי בתורת כהנים [נו סוף פרק יג] בפרשת פיגול בצו את אהרן ט) להזות מדמו על הפרוכת יח] הקטרת אימורין על מזבח החיצון: **לשפוך שירים.** שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון: **לאיפגולי מאי.** מה יאכל מאותו פר שיתחייב כרת משום פיגול: **לאיפגולי דם.** כלומר דהאי דקתני פיגל בדם קאמר שאם יאכל מן הדם בשוגג יתחייב ב' חטאות אחת משום כרת יט] דם ואחת משום כרת דפיגול: **הקומץ והלבונה.** דמנחת ישראל והקטרת כו' דכל הנך אין להם מתירין שהם מתירין אחרים וקיימא לן (לקמן דף יז.) דאין פיגול אלא בדבר שיש לו מתירין או לאדם כגון שירי מנחה שהקומץ כ] מתירן או למזבח כגון אימורי בהמה שהדם מתירן ליקרב דגמרינן משלמים דכתיב בהו עיקר פיגול מה שלמים דבר שיש מתירין לאדם ולמזבח שזריקת דם מתיר האימורין ליקרב והבשר ליאכל אף כל דבר שיש לו מתירין או לאדם או למזבח לאפוקי הנך דאין אחר מתירן. ואי קשיא פשיטא דקומץ לא מיחייבי עליה כרת משום פיגול דהא כי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר כא] תריץ כגון שהעלת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמרינן לקמן (דף כו:) קומץ מאימתי מתיר שירים באכילה משהעלת האור ברובו דלא חשיב כבשר אלא כשירי הדם:

מיפגלי

פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל. הא דא"ר יוסי גופיה בפרק הנזקין (גיטין נד: ושם) כה"ג ביוה"כ יוכיח דכי אמר פיגול מהימן לאו דוקא אלא פסול וכי האי גוונא בפ"ק דזבחים (דף יד. ושם) ס) גמרא ר"ש מכשר בהילוך דאמר ר"ש בן לקיש מודה ר"ש בהולכת חטאות הפנימיות כו' ופריך והאמר ר"ש כל שאינו על מזבח החיצון כו' ומשני מודה היה ר"ש לפסול מק"ו כו': **הקומץ** והלבונה. הקשה בקונט' פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה כרת משום פיגול דהא אי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר ותירץ כגון שהעלת האור ברובו כב] דחשיב כמאן דקרב כדאמר לקמן (דף כו:) מאימתי מתיר שירים באכילה משהעלת האור ברובו וקשה לפי' דאי הולת האור ברובו פקע פיגול ממנו ואפי' פלגיה מחית אארעא ופלגא אסקי' למערכה ומשלה בו האור מסקינן ליה לכתחלה כדאמר בסוף פרק ב"ש כג] (זבחים דף מג:) ע) : **והלבונה.** בפרק ב"ש (גם זה שם.) מפרש משום דאין להם מתירין לאדם ולא למזבח וא"ת והרי קומץ מתירה ואע"פ שיכול להקטירה קודם קומץ כדמוכח לעיל (דף יג:) קודם הקמילה מיהא אין להקטירה וי"ל דמ"מ לא הויא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים באכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואע"ג דשייך פיגול באימורים פ) דכמה דלא מקטרי אימורים כהנים בשר לא מצו אכלי מ"מ לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או נאבדו שרי בשר באכילה ועי"ל דלבונה אין לה מתיר בעבודת מזבח ולא הויא דומיא דשלמים שעבודת מזבח מתירן כגון זריקת דם צ) : **מנחת** נסכים. בפ' ב"ש (ג"ז שם.) פי' הקונטרס דלא גרס מנחת נסכים משום דפליגי בה בסיפא דהך משנה כד] ק) (דבשר והדם) קתני והנסכים הבאים בפני עצמן דברי ר"מ וחכ"א אף הבאין עם הבהמה ובפני עצמן דקאמר היינו בין במתנדב נסכים כדאמרינן מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום בין בבאין עם הבהמה כגון שהביא זבחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים ומיהו יש ליישב הגירסא דמנחת נסכים איירי במתנדב מנחת נסכים בכל יום ונסכין הבאין כה] בפני עצמן איירי כמביא זבחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים אבל קשה שלא היה לו להפסיק בדם והכי הו"ל למיתני והדם ומנחת נסכים ונסכים הבאין בפני עצמן ושמא איירי דתנא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח תנא מיד מנחת נסכים:

הכתוב

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פי"ו מהלכות פסוה"מ הלכה טו:
ז ב מיי' שם הלכה ה:
ח ג מיי' שם הלכה ד:
ט ד מיי' שם פי"ח הלכה ח:

שיטה מקובצת

א] שיפגל בשתיהן אלא אימא עד שיפגל בשניהן ב] מדר' מאיר קא אתי ותו לא מאי: ג] ת"ש ר' אלעזר אומר: ד] פיגל. (זבחים דף מד ע"ב): ה] ביה בזביחה: ו] תיבות דפיגל בירך ימין פיגל בירך שמאל נמחק: ז] והתנן. [שם דף מב ע"ב]: ח] פיגל בזו בלא: ט] משתיהן היכי מצטרפי: י] בשתיהן דמשמע דקאי אחלות: יא] בשניהן. וקאי אכבשים ואפילו כו': יב] נמי עבודת לבונה: יג] ואמרי רבנן: יד] דמפגלין בחצי: טו] הכבשים הס"ד ומה"ד מאי לעולם דמשמע: טז] באחת מהן לא: יז] מדקאמר הכא עד שיפגל בשניהן הס"ד והשאר נמחק: יח] הפרכת ולהקטיר הקטרת: יט] כרת דדם: כ] שהקומץ הוא המתירן או למזבח כגון אימורי בהמה שדם הוא המתירן: כא] המתיר כמצותו תריץ: כב] ברובו. עיין תוספות (זבחים דף מב ע"ב) וקשה דאמרינן בפרק ב"ש פיגול שהעלוהו על גבי מזבח פקע פיגולו ממנו לענין דאם ירדו יעלו וא"כ בלא שלמים נמי ידעינן דאין בהן פיגול ואמר ר"י דאצטריך שפיר למגמר משלמים דס"ד אמינא מיד שנתקדש הקומץ בכלי הוי כאילו קרב המתיר במצותו דכיון דקדיש כלי לקומץ כהקרבת קומץ לשירים לענין נותר וטמא שהרי לא יתחייב כלום על השירים בנותר וטמא עד שיקרב הקומץ ועל הקומץ הוא חייב בנותר וטמא מיד שנתקדש בכלי כדתנן במעילה (פ"ב) ואי לאו דגמרינן משלמים הוה אמינא דמשום פיגול נמי יתחייב מיד שנתקדש בכלי להכי אצטריך למגמר דאין הקומץ חייב כרת משום פיגול כלל. מהר"ם: כג] ע' תוס' (זבחים מ"ב ע"ב): כד] משנה דבתר והדם קתני: כה] בפני עצמן. גליון ולא נהירא דהא לקמן לא מצי לאשכוחי סיעתא למילתא דרבא לא ממשנה ולא מברייתא ואי גרסינן ליה לייתיה מיניה סיעתא עכ"ל התוי"ח:

מסורת הש"ס

א) [נזכר לקמן טז:], ב) ל"ק, ג) [פסחים סג. וש"נ], ד) תוספתא דזבחים פ"ה ה"ג זבחים מד: ע"ש, ה) זבחים מג., ו) לקמן טז:, ז) [לקמן טז. ע"ש], ח) ומדקאמר הכא ובשתיהן דמשמע אף בשתיהן הס"ד. ל"ק, ט) ל"ק מ"ז, י) לפכן הס"ד אח"כ מ"ה לבוות כי הפרוכת הס"ד אח"כ מ"ה להקטיר אימורין דהקטרת אימורין כו' כצ"ל. ל"ק, כ) גבי ר"ש. ל"ק, ל) [ועי' תוס' כריתות יד. ד"ה פקע ותוס' זבחים מג: ד"ה הקומץ], מ) זבחים מג., ל"ק, נ) ועי' תוספות זבחים מג. ד"ה והלבונה, ס) ל"ק מ"ז וכצ"ל דהך משנה דקתני והנסכים כו'.

הגהות הב"ח

(א) גמ' באחת מהן נמי אלא אליבא דר' יוסי: (ב) רש"י ד"ה מאי לעולם לעולם משמע:

מוסף רש"י

פיגל בדבר הנעשה בהן בחוץ. העבודה שהיה עומד במחשבה והאכילה שחשב עליה אם מעשה עזרה הם פיגל, ואם מעשה היכל הם לא פיגל ולקמן יליף טעמא מקרא. הריני שוחט, שהרי שחיטה בעזרה היא וכל חוץ דהכא עזרה היא להזות דמו למחר. הרי חישב על אכילת מזבח של פנים הריני מזה. על הפרכת או על מזבח הפנימי שזו היא ויקתן המפגלת על מנת לשפוך שיריים. שהרי זו אכילת מזבח החיצון דהכא היא מחשבה לא פיגל, מפני שמחשבה היתה בשעת עבודת פנים (זבחים מד.). אלו דברים שאין חייבין עליהם. כרת באכילתן משום פיגול הקומץ. אם קמץ לאכול שיריים למחר ונתפגלה המנחה אין האוכל את הקומץ בכרת שאין הפיגול אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה וכן לבונה וכן כולם (זבחים מג.). ומנחת כהנים. כולה כליל ואינה נקמצת הלכך אין אחר מתירה. ומנחת כהן משיח. חביתי כהן גדול שמקריב בכל יום מחציתה בבקר ומחציתה בערב (ויקרא ו) והדם. הוא המתיר (זבחים מג.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones